

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

AVIZE

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR

Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor cu privire la Cartea Verde a Comisiei privind executarea efectivă a hotărârilor în Uniunea Europeană: transparența activelor debitorilor — COM(2008) 128 final

(2009/C 20/01)

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 286,

având în vedere Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, în special articolul 8,

având în vedere Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date, în special articolul 41,

având în vedere solicitarea unui aviz primită la 10 martie 2008 din partea Comisiei Europene în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001,

ADOPTĂ PREZENTUL AVIZ:

I. INTRODUCERE

Consultarea AEPD

1. Anterior adoptării Cărții verzi, Comisia a consultat informal AEPD cu privire la versiunea preliminară, fapt salutat de către AEPD deoarece i-a dat ocazia să facă unele propuneri cu privire la proiect înainte de adoptarea de către Comisie.

2. După cum se stipulează foarte clar în documentul de strategie al AEPD „AEPD — consilier al instituțiilor comunitare”, aceasta nu numai că acordă consiliere cu privire la propunerile formale, dar poate reacționa și cu privire la documente anterioare, cum ar fi comunicările sau consultările care servesc drept temei pentru opțiunile politice din propunerile de legislative⁽¹⁾. În consecință, în acest caz AEPD a fost consultat de către Comisie prin scrisoarea din 6 martie 2008.

3. La aceeași dată, Comisia a lansat o consultare publică, invitând părțile interesate să prezinte comentarii până la 30 septembrie 2008. Prezentul aviz trebuie considerat ca venind în completarea acestei consultări publice. AEPD furnizează comentarii informale cu privire la proiectele de propuneri derivate din Cartea verde respectivă și se așteaptă să fie consultată cu privire la orice propuneri legislative adoptate în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001.

Contextul Cărții verzi și punctele centrale ale avizului

4. Cartea verde are drept puncte centrale posibilele măsuri la nivelul UE care pot fi adoptate în scopul de a se „îmbunătăți transparența activelor debitorului și dreptul creditorilor de a obține informații, respectându-se în același timp principiul protecției vieții private a debitorului” în conformitate cu dispozițiile Directivei 95/46/CE. Cartea verde analizează în detaliu situația actuală, precum și o gamă largă de opțiuni posibile pentru a se atinge aceste obiective.

⁽¹⁾ Documentul de strategie al AEPD „AEPD — consilier al instituțiilor comunitare pentru propuneri legislative și documente conexe”, 18 martie 2005, disponibil pe la adresa: web www.edps.europa.eu

5. În acest context, prezentul aviz are în special rolul de a oferi orientare cu privire la chestiunile legate de protecția datelor care pot apărea în eventualele inițiative legislative care pot genera din această carte verde.
6. În primul rând, trebuie menționat că AEPD a emis deja unele avize cu privire la propuneri care prezintă multe asemănări cu acest proiect de Carte verde, în special în domeniul obligațiilor de întreținere ⁽¹⁾, precum și legate de coordonarea sistemelor de asigurări sociale ⁽²⁾.
7. Toate aceste inițiative au multe elemente comune: îmbunătățirea și gestionarea circulației informațiilor cu caracter personal în vederea unei mai bune asigurări a drepturilor cetățenilor într-un spațiu al libertății, securității și justiției; asigurarea conformității cu diferite sisteme juridice și autorități naționale competente; asigurarea faptului că circulația datelor cu caracter personal are loc în conformitate cu legislația relevantă în domeniul protecției datelor, garantând astfel nu doar dreptul fundamental al cetățenilor la protecția datelor, ci și calitatea datelor folosite în sistemele avute în vedere.
8. În acest context, AEPD menționează că unele dintre aspectele relevate în avizele menționate anterior, precum și cele menționate în alineatele următoare, pot fi relevante și utile și în acest caz.

II. COMENTARIILE ESENȚIALE

Diferențele dintre sistemele juridice ale statelor membre și temeiurile juridice pentru procesarea datelor cu caracter personal

9. În primul rând, ar trebui subliniat că în domeniul transparenței activelor debitorilor, după cum recunoaște Cartea verde, sistemele care există în prezent în statele membre sunt foarte eterogene, atât în ce privește autoritățile responsabile cu punerea în aplicare (unde pot fi incluse atât autoritățile publice, cât și profesioniștii calificați privați), cât și în ceea ce privește normele de fond. Având în vedere că respectiva Carte verde nu urmărește armonizarea acestor aspecte, aceste diferențe ar trebui luate în considerare deoarece autoritățile de punere în aplicare, acționând în calitate de controlori de date, pot fi foarte diferite.
10. În conformitate cu Directiva 95/46/CE, controlorii de date pot prelucra date cu caracter personal numai în baza consimțământului persoanei în cauză sau pe alte baze legale legitime, cum ar fi respectarea unei obligații juridice

⁽¹⁾ Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor din 16 mai 2006 cu privire la propunerea de regulament al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO C 242, 7.10.2006, p. 20).

⁽²⁾ Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor din 6 martie 2007 privind propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială [COM(2006) 16 final] (JO C 91, 26.4.2007, p. 15).

sau aducerea la îndeplinire a unei sarcini de interes public sau prin exercitarea unei autorități publice [articolele 7 litera (a), 7 litera (c) și 7 litera (e) din directivă].

11. În acest context, AEPD menționează că utilizarea consimțământului ca temei juridic pare a avea un domeniu de acoperire foarte limitat, deoarece este foarte puțin probabil ca debitorul să își exprime liber consimțământul pentru procesarea datelor proprii cu caracter personal în vederea asigurării transparenței activelor sale în perspectiva punerii în aplicare. Dimpotrivă, prevederea unei obligații — la nivelul UE sau la nivel național — legale speciale pentru autoritățile de punere în aplicare de procesare a datelor cu caracter personal ale debitorului nu doar că va furniza un temei juridic adecvat, în conformitate cu articolul 7 litera (c), dar poate asigura, de asemenea, disponibilitatea eficientă și uniformă a datelor debitorului, sub rezerva unor garanții clare privind protecția datelor. Ca o alternativă, ar putea fi elaborată o dispoziție specifică destinată realizării unei sarcini de interes public în conformitate cu articolul 7 litera (e) din directivă.
12. Prin urmare, AEPD recomandă ca eventualele acțiuni legislative generate pe baza Cărții verzi ar trebui să asigure că procesarea datelor cu caracter personal efectuată de mai multe autorități de punere în aplicare se bazează clar pe cel puțin unul din temeiurile juridice prevăzute la articolul 7 din Directiva 95/46/CE ⁽³⁾.

Proportionalitatea

13. Proportionalitatea este un concept-cheie de care trebuie să se țină seama în acest context, în special prin asigurarea faptului că informațiile cu caracter personal cu privire la debitorii nu sunt excesive în ce privește datoria și că acestea sunt păstrate atât timp cât este necesar scopului în care au fost colectate sau procesate ⁽⁴⁾.
14. Prin urmare, AEPD salută ultima teză a capitolului 4.b care, referitor la necesitatea respectării principiului proporționalității în declarația debitorului, prevede că „*declarația ar trebui să evite informațiile care nu sunt necesare scopului pentru care sunt solicitate. O soluție care obligă debitorul să divulge toate informațiile privind activele sale, în avans, respectă într-o mai mică măsură viața privată decât o soluție în care i se solicită debitorului să declare doar informațiile necesare atunci când sunt îndeplinite condițiile specifice*”. Ținând seama de aceste aspecte, este important, de asemenea, să se asigure că accesul la datele cu caracter personal ale debitorului este proporțional cu scopul urmărit și face obiectul unor limite specifice. La această chestiune se face deja referire în ultima teză a capitolului 4.c, unde Cartea verde stipulează că, pentru a se

⁽³⁾ A se vedea, de asemenea, avizul AEPD privind obligațiile de întreținere, §14-18 și avizul AEPD cu privire la coordonarea sistemelor de asigurare socială, §27-33.

⁽⁴⁾ A se vedea, de asemenea, avizul AEPD privind obligațiile de întreținere, §45-49 și avizul AEPD cu privire la coordonarea sistemelor de asigurare socială, §21-26.

evita se evita presiunile injuste asupra debitorului, o viitoare posibilă declarație europeană privind activele ar putea interzice publicarea declarației debitorului într-un registru public. AEPD ia notă de faptul că declarația generală va necesita o atenție specială și specificații suplimentare în momentul prezentării propunerilor privind o posibilă listă europeană a debitorilor.

15. În această perspectivă, AEPD recomandă să se țină seama în mod corespunzător de principiul proporționalității nu numai în ceea ce privește elementele de date care trebuie declarate de debitori, dar și în ce privește alte aspecte, cum ar fi perioada de timp în care sunt stocate și divulgate datele, entitățile care au acces la date și modalitățile de divulgare.

Limitarea scopurilor

16. Un alt aspect relevant îl reprezintă principiul limitării scopului, conform căruia datele ar trebui colectate în scopuri specifice, explicite și legitime și nu ar trebui procesate în scopuri incompatibile cu acele scopuri (articolul 6.1.b din Directiva 95/46/CE). Prin urmare, o definiție completă și precisă a scopurilor în care sunt procesate datele cu caracter personal ale debitorului ar reprezenta un element esențial al oricărei propuneri referitoare la transparența activelor debitorului.

17. Aceasta înseamnă că, de exemplu, după cum s-a amintit deja pe scurt în nota de subsol 25 din proiectul de Carte verde, informațiile referitoare la debitor obținute în vederea recuperării datoriilor nu ar trebui folosite în alte scopuri decât executarea titlului deținut de creditor.

18. Cu toate acestea, este posibil să fie necesare excepții de la principiul limitării scopului. Acest lucru se poate întâmpla, de exemplu, în cazul în care o inițiativă legislativă ar stabili că autoritățile de punere în aplicare colectează de la părți terțe (cum ar fi, de exemplu, autorități fiscale sau de asigurări sociale) date cu caracter personal care au fost colectate inițial în alte scopuri decât recuperarea datoriei, cum ar fi cazul registrelor de evidență a populației, precum și registrele de evidență fiscală sau de asigurări sociale (menționate la alineatul II.2 din Cartea verde). În plus, acest lucru se mai poate întâmpla și în cazul în care datele procesate în vederea recuperării datoriei sunt necesare și în alte scopuri, cum ar fi, de exemplu, cazul unei investigații fiscale sau urmării unei fapte penale.

19. Aceste situații ar trebui abordate în temeiul articolului 13 din Directiva 95/46/CE, care prevede unele excepții posibile de la principiul limitării scopului. În special, articolul 13 alineatul (1) litera (d) — urmărirea unei fapte penale, litera (e) — chestiuni fiscale, litera (f) — exercitarea autorității oficiale sau litera (g) — protecția drepturilor și libertăților celorlalți — ar putea justifica o excepție în acest

context. Aceste posibilități au fost deja folosite într-un context similar la nivel național sau al Uniunii Europene, după cum se menționează în Cartea verde, cu privire la accesul la registrele de asigurări sociale și fiscale și cu privire la cooperarea între autoritățile fiscale naționale ⁽¹⁾. În unele cazuri, au fost oferite garanții suplimentare, cum ar fi controlul judiciar sau supravegherea publică.

20. Cu toate acestea, articolul 13 din Directiva 95/46/CE cere ca aceste excepții să fie necesare și întemeiate pe măsuri legislative care pot fi luate atât la nivelul UE, cât și la nivel național. În acest context, este de dorit ca orice propuneri generate pe baza Cărții verzi ar trebui să asigure că: procesarea datelor cu caracter personal colectate inițial pentru alte scopuri decât recuperarea datoriei se întemeiază clar și explicit pe măsuri legislative. În plus, legiuitorul poate analiza dacă, în măsurile legislative generate din Cartea verde, trebuie făcută o referire specială la condițiile în care pot fi procesate în alte scopuri datele colectate pentru a se asigura transparența activelor debitorilor.

21. Având în vedere cele de mai sus, AEPD recomandă ca toate măsurile referitoare la transparența activelor debitorilor să respecte principiul limitării scopului și ca toate excepțiile necesare să fie conforme cu condițiile prevăzute la articolul 13 din Directiva 95/46/CE ⁽²⁾.

Informarea debitorilor, drepturile subiectului și măsuri de securitate

22. În plus față de chestiunile menționate anterior, eventualele inițiative care pot genera din această carte verde ar trebui să țină seama în mod corespunzător de aspectele următoare:

— în conformitate cu Secțiunea IV din Directiva 95/46/CE, este esențial să se informeze subiecții cu privire la procesarea datelor lor cu caracter personal și cu privire la drepturile lor. În special, acest lucru înseamnă că debitorii trebuie informați în mod corespunzător, indiferent dacă datele lor cu caracter personal au fost colectate direct de la aceștia sau indirect, de la terți,

— trebuie asigurate drepturile subiectului de accesare și corectare a datelor cu caracter personal, în conformitate cu Directiva 95/46/CE, precum și dreptul de a obiecta cu privire la procesare din motive întemeiate și legitime, în conformitate cu articolul 14. În această perspectivă, ar trebui avute în vedere măsuri de facilitare a utilizării acestor drepturi într-un context transfrontalier ⁽³⁾,

⁽¹⁾ A se vedea paginile 7-8 din Cartea verde.

⁽²⁾ A se vedea avizul AEPD privind obligațiile de întreținere, §14-16 și avizul AEPD cu privire la coordonarea sistemelor de asigurare socială, §18-20.

⁽³⁾ A se vedea, de exemplu, avizul AEPD cu privire la coordonarea sistemelor de asigurare socială §36-38, precum și articolul 6 din propunerea Comisiei de decizie-cadru a Consiliului privind schimbul între statele membre de informații extrase din cazierele judiciare [COM(2005) 690 final].

- trebuie avute în vedere măsuri tehnice și organizaționale corespunzătoare, în conformitate cu articolul 17 din Directiva 95/46/CE în vederea asigurării unui nivel adecvat de securitate la transmiterea de informații între autoritățile de punere în aplicare și accesul la informații. Securitatea sistemului trebuie luată în considerare deja din momentul definirii arhitecturii sistemului de schimb de informații.

III. CONCLUZIE

23. AEPD salută Cartea verde și vasta consultare la care a fost supusă și recomandă următoarele:

- eventualele acțiuni legislative generate pe baza Cărții verzi ar trebui să asigure că procesarea datelor cu caracter personal efectuată de mai multe autorități de punere în aplicare se bazează clar pe cel puțin unul din temeiurile juridice prevăzute la articolul 7 din Directiva 95/46/CE și în special pe litera (c) și/sau (e) ale acesteia,
- trebuie să se țină seama în mod corespunzător de principiul proporționalității nu numai în ce privește elementele de date care trebuie declarate de debitori, dar și în ce privește alte aspecte, cum ar fi perioada de timp în

care sunt stocate și divulgate datele, entitățile care au acces la date și modalitățile de divulgare,

- toate măsurile referitoare la transparența activelor debitorilor trebuie să respecte principiul limitării scopului și toate excepțiile necesare trebuie să fie conforme cu condițiile prevăzute de articolul 13 din Directiva 95/46/CE,
 - trebuie să se țină seama în mod corespunzător de aspectele referitoare la furnizarea de informații către debitori, drepturile persoanelor vizate și securitatea procesării.
24. AEPD este dispusă să furnizeze comentarii informale cu privire la propunerile de proiect derivate din Cartea verde respectivă și se așteaptă să fie consultată cu privire la orice propuneri legislative adoptate în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001.

Adoptat la Bruxelles, 22 septembrie 2008.

Peter HUSTINX

Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor